

Debreceni Ítéltábla

Bf.I.369/2023/5.

A Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Debrecenben, a 2023. július 11. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t:

Az emberölés bűntettének kísérlete miatt Terhelt1 ellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék – helyesen – 2023. április 27. kihirdetett 2.B.135/2023/10. számú ítéletét megváltoztatja.

A szabadságvesztést 6 (hat) évre, a közúti járművezetéstől eltiltást 8 (nyolc) évre, a közügyektől eltiltást 6 (hat) évre súlyosítja.

Egyéb részekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A vádlott személyazonosító okmányának (igazolványának) száma: szem. ig. szám.

A másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A Nyíregyházi Törvényszék a rendelkező részben írt ügydöntő határozatában a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadását követően az előkészítő ülésen Terhelt1 vádlottat emberölés bűntettének kísérlete [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 160. § (1) bekezdés] miatt 4 év börtön végrehajtási fokozatú szabadságvesztésre, 6 év közúti járművezetéstől eltiltásra és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte. Megállapította, hogy a vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A szabadságvesztésbe beszámította a vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt. Rendelkezett a lefoglalt bűnjelekről (a sértettnek való kiadás és megsemmisítés), továbbá kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költség viselésére.

[2] Az ítélet ellen az ügyészség jelentett be fellebbezést a vádlott terhére, kizárólag a büntetés súlyosítása érdekében. Indokai szerint az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe megfelelően a vádlott előéletét, a bűncselekmény tárgyi súlyát, az ittas elkövetést és a hasonló bűncselekmények helyi elszaporodott voltát, miáltal túl enyhe büntetést szabott ki, így a szabadságvesztés, a közúti járművezetéstől eltiltás és a közügyektől eltiltás tartamának felemelésére tett indítványt (Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Főügyészség B514/2022/45.).

[3] A vádlott és a védő tudomásul vették az ítéletet.

[4] A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség a Bf.196/2023/2. számú észrevételében a büntetés súlyosítására irányuló ügyészségi fellebbezést fenntartotta azzal, hogy a vádlott az ölési cselekményt egyenes szándékkal követte el s a büntetéskiszabási körülményeket érintő indokolás módosítása mellett az ítélet részbeni megváltoztatására, egyéb részekben helybenhagyására tett indítványt. Nyilvános ülés kitűzését nem indítványozta, álláspontja szerint tanácsulésen a fellebbezés elbírálható.

[5] A másodfokú bíróság az ügyészségi perorvoslatot a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 599. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el. Bár a tanácsuléses elbírálás feltételei a Be. 598. § (2) bekezdés értelmében megnyíltak, azonban a bűncselekmény tárgyi súlya és a jelentős súlyosítás indítványozása miatt az ítéltábla jelen esetben indokoltnak tartotta a nyilvános ülés kitűzését.

[6] A nyilvános ülésen a védő az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

[7] Az ügyészségi fellebbezés alapos.

[8] Tekintettel arra, hogy fellebbezéseket kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdés a) alapján jelentették be, a másodfokú bíróság az ítéletnek csak a fellebbezéssel sérelmezett részét bírálta felül a Be. 590. § (3) bekezdése szerint.

[9] A Be. 590. § (5) bekezdésének szabályai azonban a felülbírálatot kiterjesztik a szankciós fellebbezésnél is az eljárási szabályok betartására, az abszolút és súlyos relatív hibából eredő hatályon kívül helyezési okok esetleges fennállására, a bűnösség megállapítására vonatkozó rendelkezésre, ha a vádlottat fel kell menteni, vagy vele szemben az eljárást meg kell szüntetni, valamint a bűncselekmény minősítését érintő rendelkezésre [Be. 590. § (5) bekezdés a pont aa) és ab) alpontok - c) pont, (5a) bekezdés]. Értelemszerűen szankciós

fellebbezésnél a büntetés kiszabása a fellebbezés oka és a cél: a büntetéssel kapcsolatos rendelkezés megváltoztatása, ezért a Be. 590. § (5) bekezdés d) pontban foglaltak jelen esetben a Be. 590. § (3) bekezdésében írtaknak feleltethetők meg. Ezen túl a másodfokú bíróság hivatalból vizsgálta a Be. 590. § (7) bekezdésének előírása szerint az egyszerűsített felülvizsgálat tárgyát képező kérdéseket.

[10] Az ítéltábla a felülbírálat során megállapította, hogy a törvényszék az eljárást a perjogi szabályok megtartásával folytatta le, nem vétett sem abszolút, sem olyan relatív hibát, mely az érdemi felülbírálatot kizárná [Be. 608. § (1) bekezdés, 609. § (1) bekezdés]. Hatályon kívül helyezési ok nem volt észlelhető. Külön kiemelés érdemel, hogy a bűnösség beismerésének elfogadása perrendszerű volt, az ún. ítéleti alku hármass perjogi feltétele teljesült [Be. 504. § (2) bekezdés a-c) pont].

[11] A Be. 591. § (2) bekezdés a) pontja értelmében ugyanakkor a másodfokú bíróság nem vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletének megalapozottságát és a határozatát az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásra alapította, mert a fellebbezést kizárólag a Be. 583. § (3) bekezdése alapján jelentették be. Ilyen formájú fellebbezésnél az első fokon megállapított tényállás rögzül, azaz a tényálláshoz kötöttség teljes. Ez a tényállás másodfokon történő érinthetlenségét jelenti, azaz: a felülbírálatot végző bíróság a tényállást még részlettenytek tekintetében sem módosíthatja, legfeljebb a kijavítás keretei között korrigálhatók a nyilvánvaló szám- és névelírások. Mindezt azért jegyzi meg a másodfokú bíróság, mert a törvényszék által – a kötelező jogszabályi előírása szerint – a váddal egyezően megállapított tényállás egyrészt nem tartalmazza a vádlott elmeállapotára vonatkozó tényeket – az ítélet más részében ugyanakkor utal a beszámítási képesség teljességére –, a vádlott és a sértett konfliktusának előzményeit, az elkövetés helyét megfelelő részletességgel, továbbá félreérthető a [9] bekezdésében a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II.5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 3. § (1) bekezdés c) pontjának írt szabály megsértésére utalás, mely egyébként jogkérdés és felveti a közúton való elkövetést, melyre nézve azonban valójában nem volt vádlói akarat, hiszen akkor a cselekmény további bűncselekményt is megvalósíthatna. Ettől függetlenül a bíróság által a vádnak megfelelően elfogadott tényállás alkalmas a cselekmény törvényes minősítésére, ezért a jelzett, de a másodfokú perben már nem orvosolható hiányosságok nem eredményezhették a vád, illetve az ítélet elbírálhatatlan voltára figyelemmel a határozat hatályon kívül helyezését.

[12] Az elsőfokú bíróság a Btk. 2. § (1), (2) bekezdés alkalmazásával az elkövetéskor hatályos törvényt megfelelően alkalmazva törvényesen vont következtetést a vádlott bűnösségére. A felülbírálat kiterjesztése során a másodfokú bíróság nem észlelt olyan körülményt, mely a terhelt felmentését vagy az eljárás megszüntetését tenné szükségessé.

[13] E részben utal rá az ítéltábla, hogy a bűnösség beismerését követő másodfokú eljárásban a felülbírálat valódi és tényleges korláta a tényállás megváltozhatatlansága, mert még a bűnösség beismerése esetén is vizsgálnia kell a másodfokú bíróságnak, hogy nincs-e a helye a vádlott felmentésének vagy az eljárás megszüntetésnek, függetlenül attól, hogy az elsőfokú bíróság a Be. 500. § (2) bekezdés b) pontja értelmében a vádirati tényállás

megalapozottságát és a bűnösség kérdését nem vizsgálja. A Be. 606. § (3) bekezdése azonban a felülbírálat kiterjesztéséből eredően lehetőséget ad a másodfokú bíróságnak a korlátozott revízió során is a megváltoztatásra a vádlott javára, ha a felmentésnek vagy az eljárás megszüntetésének van helye, mely a vádlottnak szóló kedvezmény (favor defensionis) egyik fontos szabálya az eljárási törvényben. Kimondható ezért, hogy a Be. ilyen esetben is részlegesen korlátozott felülbírálatra ad lehetőséget, azaz a revízió nem szorítkozik kizárólag a támadott rendelkezésre. A felülbírált ügyben a bűnösség megállapítása azonban törvényes, a felülbírálati szabályok helyes értelmezése miatt viszont indokolt a kiemelés, mert a Be. 590. § (3) bekezdésének általános szabályát a Be. 590. § (5) bekezdés b) pontja figyelembevételével kell alkalmazni.

[14] A cselekmények minősítése is megfelel az anyagi jogi szabályoknak, mert a vádlott cselekménye a Btk. 160. § (1) bekezdésébe ütköző és e törvényhely szerinti (alapeseti) emberölés büntetvény befejezett és közeli kísérletét valósította meg. Az indokolás azonban – egyetértve a fellebbviteli főügyészség észrevételével – helyesbítést igényel.

[15] Elsődlegesen rögzítendő, hogy az elsőfokú bíróság által is hivatkozott, az élet és testi épség büntetőjogi védelméről szóló 3/2013. Büntető jogegységi határozat iránymutatásai szerint a vádlott ittasan, indulatos állapotában egyenes ölési szándékkal cselekedett. E szándék hirtelen kialakult, rögtönös jellegű, de direkt formája egyértelműen megállapítható. A vádlott aktuális tudattartalmára, ezáltal szándékára az önhibából eredő szokványos ittasság miatt a III. Büntető Elvi Döntésnek megfelelően az alanyi oldal részleges hiánya folytán a tárgyi tényezőkből lehet következtetést vonni. A külvilágban megjelenő, objektív tények pedig az egyenes ölési szándékot igazolják. A vádlott célzottan, egy személygépkocsival ütötte el kétszer is a sértettet, ölési kijelentést tett, majd segítségnyújtás nélkül elhagyta a helyszínt. A gépi meghajtású járművel – személygépkocsival való célzott elütés – emberölésnek minősül (BH1999. 543.I.). Az eredmény – vádlottól teljesen független okból történő – be nem következése által maradt a cselekmény kísérleti szakban.

[16] Az elkövetés idején a vádlott kívánta a sértett halálát. Az ölési, illetve egyenes ölési szándékot a gyors kialakulása nem zárja ki (BH2023. 88), sőt az tipikus indulat vezérelte esetekben.

[17] A büntetés kiszabása során irányadó szempontokat az elsőfokú bíróság döntően helyesen feltárta, melyek csak annyiban helyesbítendőek az egyenes ölési szándék megvalósulása miatt, hogy értelemszerűen az eshetőleges szándék nem enyhítő körülmény.

[18] Az elsőfokú bíróság ugyanakkor a vádlottal szemben a büntetési célok elérésére alkalmatlan, túl enyhe büntetést szabott ki. A bűnösség beismerése kétségtelenül nagy nyomatékú enyhítő körülmény, mely azonban a cselekmény kiemelt tárgyi súlyára, a vádlott kedvezőtlen előéletére tekintettel nem indokolja a büntetési tételkeretben meghatározottaktól a büntetés egyfokú enyhítésével a szabadságvesztés meghatározását. A vádlott tette kirívó

társadalomra veszélyességű és személyi társadalomra veszélyessége is magas, melyet nem olt ki az a beismerés, amit egyébként egyhangúan támasztottak alá a központi tényeket illetően a személyi és a tárgyi jellegű bizonyítékok. A másodfokú bíróság ezért az ügyészségi fellebbezést alaposnak tartva a szabadságvesztés tartamát, ha nem is mértékes indítványnak megfelelően, de 6 évre súlyosította, melyhez igazodóan emelte fel az indokoltan alkalmazott közügyektől eltiltás mértékét 6 évre.

[19] A vádlottal szemben a járművezetéstől eltiltás feltételei fennállnak és az elsőfokú bíróság a Btk. 55. § (1) bekezdés b) pontja szerint a büntetést helyesen szabta ki, mert a vádlott a bűncselekmény elkövetéséhez a szó szoros értelmében, mint elkövetési eszközt használta a gépkocsit. Bár az előkészítő ülésen végzett kisebb vádmódosítást (a KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pontjának tényállásba foglalása) szükségszerűen követő ítéleti tényállás nem módosítható (annak megjegyzésével, hogy azért ez elsősorban nem tény, hanem jogkérdés), ettől függetlenül a büntetést a gépjármű eszközül használata alapozza meg, mert a közúti közlekedés szabályainak megszegése nem bírhat jelentőséggel, ugyanis a vádlott a vád és az ítélet szerint nem közúton vagy közforgalom előtt el nem zárt magánúton követte el a bűncselekményt. A tartam azonban enyhe, ezért a másodfokú bíróság a büntett súlyához igazodva a közúti járművezetést a felső határhoz közelebb eső 8 évre súlyosította.

[20] Az ítélet egyéb, a feltételes szabadságra bocsátásból kizárásra, a beszámításra, a bűnjelekre és a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezései megfelelnek a törvénynek.

[21] A kifejtettekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a szükséges részben a Be.606. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, míg egyéb részekben a határozatot a Be. 605. § (1) bekezdés alkalmazásával helybenhagyta, rögzítve az iratok alapján a vádlott személyazonosító okmányának számát [Be. 184. § (2) bekezdés e) pont, 561. § (2) bekezdés b) pont], valamint helyesbítette a határozat bevezető részében az ítélelhozatal napját, mely a keltezésben már pontosan szerepel: 2023. április 27-e.

[22] A másodfokú ítélettel szemben – ellentétes döntés hiányában – fellebbezésnek a Be. 615. § (1), (2) bekezdés rendelkezései értelmében nincs helye.

Debrecen, 2023. július 11.

Dr. Háger Tamás s.k. a tanács elnöke-előadó bíró, Dr. Bakó József s.k. bíró,
Dr. Diószegi Attila s.k. bíró

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék 2.B.135/2023/10. számú ítélete a Debreceni Ítéltábla Bf.I.369/2023/5. számú ítéletében írt változtatással a mai napon jogerőre emelkedett.

Debrecen, 2023. július 11.

Dr. Háger Tamás s.k.
a tanács elnöke